USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

IFES

ცესკო საქართველოს საარჩევნო ადმინისტრაცია

საარჩევნო სისტემების განვითარების, რეფორმებისა და სწავლების ცენტრი

XATİRƏ TƏLİMATI

SƏSVERMƏ GÜNÜ MƏNTƏQƏ SEÇKİ KOMİSSİYASI SƏDRİNİN SƏLAHİYYƏTLƏRİ

Xatirə təlimatı səsvermənin elektron vasitələrdən istifadə olunmadan keçirilən seçki məntəqələri üçün nəzərdə tutulub

Gürcüstan parlamentinə 26 oktyabr 2024-cü ilin seçkiləri

Bu resurs İHHŞ Seçki Sistemlərinin İnkişafı, İslahatlar və Tədris Mərkəzi tərəfindən hazırlanıb.

Sənəd köməkçi resursdur və onun məqsədi səsvermə günü, komissiya sədrinə fəaliyyətini mütəşəkkil və ardıcıl şəkildə həyata keçirməsinə təşviq etməkdir.

Məntəqə seçki komissiyası sədrinin səlahiyyətləri və fəaliyyəti ilə bağlı qanunvericilik requlasiyaları ilə tam tanış olmaq məqsədi ilə Gürcüstanın Üzvi Qanunu “Gürcüstanın Seçki Məcəlləsi”-nə “ Məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin dərslik təlimatına” (MSK-nın 16 avqust 2024-cü il tarixli 36/2024 nömrəli qərarı ilə təsdiqlənib) baxın.

Tematik mündəricat

01 Səsvermə prosesini başlamaq üçün necə hazırlaşaq 2

02 Səsvermə prosesində yaranan riskləri necə idarə edək 8

03 Daşınan seçki qutusu ilə səs vermə prosesini başlamaq üçün necə hazırlaşmalı və daşınan seçki qutusunu seçki məntəqəsinə qaytararkən nəyi nəzərə almalıyıq 11

04 Səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin sayını (seçicilərin fəallığı) necə və hansı dövriliklə qeyd edək 13

05 Səsvermənin nəticələrinin yekun prosesinə necə hazırlaşaq 17

06 Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolu ilə bağlı nəyi nəzərə almalıyıq 25

Xatirə təlimatında göstərilən fəaliyyətlərin yerinə yetirilməsi ilə paralel olaraq səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxslər üçün sizin həyata keçirəcəyiniz proseduru yüksək səslə elan edin.

01
SƏSVERMƏ PROSESİNİ BAŞLAMAQ ÜÇÜN NECƏ HAZIRLAŞAQ

Seçki məntəqəsinin açılışından səsvermənin başlanmasına qədər (saat 06:45-dən 08:00-dək) keçirilməli prosedurların mütəşəkkil davam etməsi aşağıdakı əsas tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlıdır:

✓ məntəqənin açılması və dairə seçki komissiyasını məlumatlandırmaq;

✓ səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxslərin məntəqəyə buraxılması üçün akkreditasiya şəhadətnamələrinin yoxlanılması, qeydiyyat kitabında qeydiyyatının təmin edilməsi;

✓ məlumatların elanı (alınmış seçki bülletenlərinin, xüsusi zərflərin və bütün növ siyahılar üzrə qeydə alınmış seçicilərin sayı);

✓ nəzarət vərəqinin doldurulması;

✓ məntəqə seçki komissiyasının üzvlərinə funksiyasına uyğun olaraq materialların təhvil edilməsi.

Saat 06:45-dən 08:00-a qədər keçiriləcək prosedurların həyata keçirilməsi üçün aşağıdakı ətraflı təsviri ilə rəhbərlik et.

Saat 06:45-dən 08:00-a qədər keçiriləcək əsas tədbirlərin ətraflı təsviri

- ☐ Saat 06:45-də seçki məntəqəsini açın, telefonla dairə seçki komissiyasına seçki məntəqəsinin açılması və komissiya üzvlərinin kvorumu barədə məlumat verin.
- ☐ Komissiyanın katibinə qeydlər kitabını verin.
- ☐ Səsvermə binasında olmaq səlahiyyətinə malik şəxslərin akreditasiya şəhadətnamələrini yoxlayın (şəxsiyyət vəsiqəsi ilə güvvədədir).
- ☐ Komissiyanın katibinə tapşırın ki, səsvermə gününə qədər keçirilmiş püşkatmanın nəticələrinə dair aktda öz əksini tapmış komissiya üzvləri arasında funksiyaların bölüşdürülməsinin nəticələrini qeydlər kitabına daxil etsin.
- ☐ Hamının gözü qarşısında komissiyanın xüsusi möhürünün yerləşdiyi zərfin bütövlüyünü yoxlayın və onu açın.
- ☐ Seçicilərin vahid siyahısında, xüsusi seçici siyahısında və daşınan seçki qutusu siyahısında (əgər varsa) seçicilərin sayını elan edin.
- ☐ Alınmış seçki bülletenlərinin və səsvermə üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi zərflərin miqdarını elan edin.
- ☐ Seçki qutularının boş olduğunu yoxlayın. Əsas və daşınan seçki qutularını (əgər varsa) fərdi nömrəsi olan möhürlərlə möhürləyin.
- ☐ Hər bir qeydiyyatçıya verin:
    - ☐ əlifbaya uyğun olaraq bölünmüş seçicilərin vahid siyahısı. Seçicilərdən birinə həmçinin, seçicilərin xüsusi siyahısını (əgər varsa);
    - ☐ bir ədəd seçki bülletenlərinin bloknotnu (qeydiyyatçı seçki bülletenlərinin sayının düzgünlüyünü yoxlayır və sizlə birlikdə bloknotun ilk səhifəsində olan təhvil-təslim aktını imzalayaraq təsdiq edir);
    - ☐ işarələnmə mayesi;
    - ☐ xüsusi xətkeş;
    - ☐ yazı qələmi (seçicilərin siyahısında seçici imzasını qeyd etmək üçün);
    - ☐ qeydiyyatçıların möhürü.

- ☐ Hər bir qeydiyyat masasında seçicilərin soyadlarının əlifba sırasının və siyahıda seçicilərin sıra nömrələrinin ardıcıllığı ilə qeydiyyat masasında olan siyahılara uyğun olaraq asın.
- ☐ Axının tənzimləyicisi komissiya üzvünə işarələnməni yoxlamaq üçün ultrabənövşəyi lampa verin.
- ☐ Seçki qutusunun və xüsusi zərflərin nəzarətçisi komissiya üzvünə xüsusi zərfləri verin. Ona, əsas seçki qutusunun yanında yer tutmasını bildirin.
- ☐ Komissiya üzvlərinə materiallar təhvil verildikdən sonra, komissiyanın katibi ilə birlikdə birinci seçici haqqında məlumatlar istisna olmaqla, nəzarət vərəqələrinin öz surəti olan formanı doldurun. Nəzarət vərəqəsini məntəqə seçki komissiyasının bütün iştirak edən üzvləri imzalayır.
- ☐ Səsvermə prosesinə başlamazdan əvvəl planşetdə yüklənmiş MSK tətbiqini aktivləşdirin.

Sxem N1 - planşetə yüklənmiş MSK-nin tətbiqinin aktivləşdirilməsi prosesinin təsviri.

{I} İşarəyə basmaqla planşetdə yüklənmiş MSK-nin tətbiqini aktivləşdirin.

{II} Avtorizasiyanı keçin. Bunun üçün müvafiq xanalara kartın nömrəsini, seçki məntəqəsinin nömrəsini daxil edin və “Kod göndər” düyməsini basın.

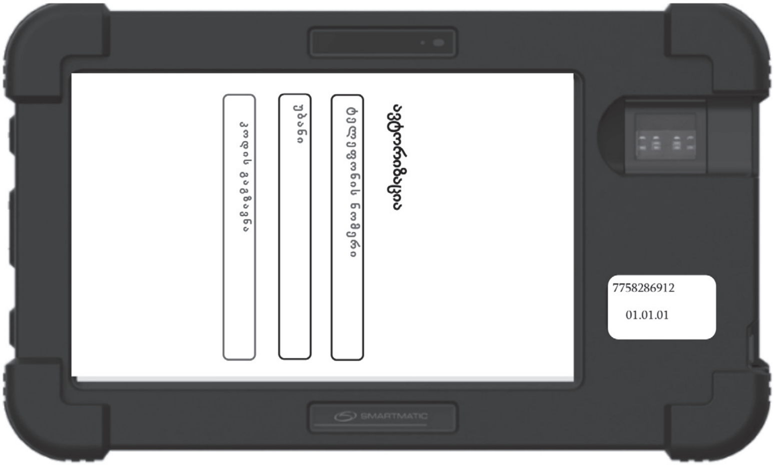

{III}

Qısa mətn bildirişi ilə alınan kodu “Birdəfəlik kod” sahəsinə daxil edin və “Giriş” düyməsini basın.

Saat 08:00-dan

- ☐ Birinci seçici qeydiyyatdan keçdikdən sonra komissiyanın katibi onun haqqında məlumatları nəzarət vərəqələrinə daxil edir, onu birinci seçici imzalayır, nəzarət vərəqəsinin bir nüsxəsini əsas seçki qutusuna, ikinci nüsxəsini daşınan seçki qutusuna (əgər varsa) atın, üçüncü nüsxəsini isə növbəti müqayisə üçün seçki qutularında nəzarət vərəqələri ilə birlikdə saxlayın.
- ☐ Birinci seçici qeydə alındıqdan sonra dairə seçki komissiyasına seçki qutusunun/qutularının möhürlənməsi və nəzarət vərəqinin qutuya/qutulara yerləşdirilməsi barədə məlumat verin.
- ☐ Planşet vasitəsilə səsvermə prosesinin başlanması barədə MSK-ya məlumat verin.

Sxem N2 - planşetdə yüklənmiş MSK tətbiqi vasitəsilə səsvermənin başlanması haqqında məlumatın göndərilməsi prosesinin təsviri.

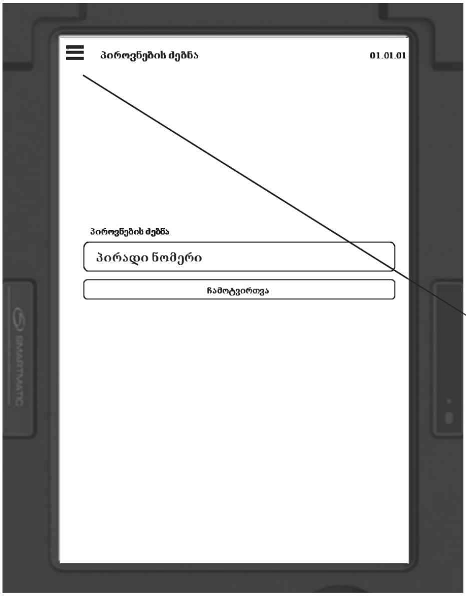

{I}

MSK-ya prosesin başlanması barədə məlumat vermək üçün açılan kontekst menyusuna basın.

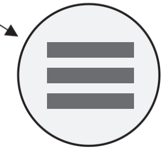

{II}

Proqram menyusunda

“Fəaliyyət” düyməsini basın.

{III}

“Açmaq” düyməsini seçin.
Düyməni seçdikdən sonra
məlumat MSK-ya göndəriləcək.

02
SƏSVERMƏ PROSESİNDƏ YARANAN RİSKLƏRİ NECƏ İDARƏ EDƏK

- ✓ İşarələnmənin yoxlanılması üçün xüsusi alət seçicidə artıq işarələnmənin olduğunu aşkar edərsə, ona səsvermədə iştirak etmək qadağan edilir. Axının tənzimləyicisi seçicinin səsvermə otağına daxil olmaqdan imtina edilməsini izah edir və seçici haqqında məlumatı qeydlər kitabına daxil edilməsi üçün komissiyanın katibinə bildirir.
- ✓ Seçici qeydiyyatçıya müddəti bitmiş şəxsiyyət vəsiqəsini və ya Gürcüstan vətəndaşının etibarsız hesab edilən qeyri-elektron qerşəxsiyyət vəsiqəsini təqdim etdikdə (27 iyul 2011-ci il tarixinədək verilmiş qeyri-elektron şəxsiyyət vəsiqəsi etibarsızdır) qeydiyyatçı seçiciyə səsvermədə iştirakdan imtinanın səbəbini izah edir və onun şəxsiyyəti təsdiq edən etibarlı sənəd təqdim etdiyi halda səsvermədə iştirakına icazə veriləcəyini bildirir.
- ✓ Qeydiyyatçı seçicinin üzünün və təqdim edilmiş sənəddəki fotoşəklin bir-birinə uyğun olmadığını hesab etdikdə, bu uyğunsuzluq haqqında sizə müraciət etməlidir:
    - uyğunsuzluğu təsdiq etsəz, komissiyanın katibinə qeydlər kitabında müvafiq qeyd (seçicinin adı, soyadını və onun seçicilər siyahısındakı sıra nömrəsini qeyd etməklə) aparmağı bildirin. Qeydi komissiyanın katibi ilə birlikdə imzalayaraq təsdiq edin.
    - uyğunsuzluğu təsdiq etmədiynizdə, qeydiyyatçı öz xüsusi rəyini qeydlər kitabına daxil etmək hüququna malikdir. Komissiyanın katibinə qeydlər kitabında müvafiq qeyd (seçicinin adı, soyadını və onun seçicilər siyahısındakı sıra nömrəsini qeyd etməklə) aparmalıdır. Bu qeydi qeydiyyatçı və komissiyanın katibi imzalayaraq təsdiq etməlidirlər.

Göstərilən hallarda komissiyanın katibi seçicinin təqdim etdiyi şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin fotosurətini öz imzası ilə təsdiqləyərək qeydlər kitabına əlavə etməlidir.

Prosesi yerinə yetirdikdən sonra seçiciyə səsvermədə iştirak etmə hüququnu verin.

- ✓ İşarələnmə prosedurundan keçməkdən imtina etdikdə, seçiciyə səsvermədə iştirak etməsi qadağa ediləcək. Qeydiyyatçı ona seçki məntəqəsini tərk etməsini izah edir.
- ✓ Seçicinin məlumatları seçici siyahısında tapılmadıqda, imkan daxilində seçiciyə qeydiyyatda olduğu seçki məntəqəsi haqqında məlumat tapmaqda köməklik göstərin.

Sxem N3 - planşetə yüklənmiş MSK-nin tətbiqi vasitəsilə seçicinin məlumatlarının axtarışı prosesinin təsviri.

{I}

Seçicilər siyahısında şəxsi axtarmaq üçün “Şəxsi nömrə” sahəsinə seçicinin şəxsi nömrəsini daxil edin və “Yükləmə” düyməsini seçin.

{II}

Seçicinin vahid siyahıda qeydə alınması təsdiqləndiyi halda ekranda seçicinin qeydiyyat məlumatları, o cümlədən seçki məntəqəsinin nömrəsi göstərilir.

✓ Seçki bülletenini müstəqil doldura bilməyən seçici aşağıdakılar istisna olmaqla, seçki məntəqəsində olan istənilən şəxsi gizli səsvermə kabinəsində ona kömək etmək üçün dəvət etmək hüququna malikdir:

a) seçki komissiyasının üzvü;

b) namizədin;

c) seçki subyektinin nümayəndəsi;

d) müşahidəçi;

e) mətbuat və digər kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndəsi.

✓ Seçicinin seçki bülleteni korlandıqda, qeydiyyatçıya tapşırın ki, korlanmış seçki bülleteni yenisi ilə əvəz etsin. Seçicinin iştirakı ilə korlanmış seçki bülleteni seçki subyektlərini görmək mümkün olmayacaq şəkildə bükün, bükülmüş seçki bülleteni metal bərkidici ilə bərkidin, küncünü kəsin, “korlanmış” yazın və imzalayın. Korlanmış seçki bülletenini ayrıca saxlayın.

03
DAŞINAN SEÇKİ QUTUSU İLƏ SƏS VERMƏ PROSESİNİ BAŞLAMAQ ÜÇÜN NECƏ HAZIRLAŞMALI VƏ DAŞINAN SEÇKİ QUTUSUNU SEÇKİ MƏNTƏQƏSİNƏ QAYTARARKƏN NƏYİ NƏZƏRƏ ALMALIYIQ

- ☐ Daşınan seçki qutusu ilə səsvermə saat 09:00-da başlayır. Daşınan seçki qutusu vasitəsi ilə səsverməyi keçirməyə cavabdeh olan komissiya üzvlərinə təhvil verin:
  - ☐ möhürlənmiş daşınan seçki qutusunu;
  - ☐ daşınan seçki qutusu siyahısını komissiya üçün nəzərdə tutulmuş versiyasını;
  - ☐ qeydiyyatçının biri tərəfindən imzalanmış və möhürlənmiş lazımı sayda seçki bülletenləri;
  - ☐ daşınan seçki qutusunun siyahısındakı seçicilərin sayına uyğun olaraq xüsusi zərfləri;
  - ☐ metal bərkidici (seçki bülleteni korlandıqda səsvermənin gizliliyini təmin etmək üçün istifadə olunur);
  - ☐ işarələnməni yoxlamaq üçün ultrabənövşəyi lampa;
  - ☐ işarələnmə mayesi;
  - ☐ yazı qələmi (daşınan seçki qutusunun siyahısında seçicinin imzasının qeyd edilməsi və bülletenin doldurulması məqsədi üçün);
  - ☐ daşınan seçki qutusunun yarığının möhürü.
- ☐ Komissiya katibinə qeydlər kitabına daşınan seçki qutusunu müşayiət edən komissiya üzvləri üçün verilmiş seçki bülletenlərinin və xüsusi zərflərin sayını, habelə daşınan seçki qutusunun seçki məntəqəsindən götürüldüyü vaxtı qeyd edir.

- ☐ Daşınan seçki qutusu ilə səsvermə zamanı avtomobil istifadə edildikdə, səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxslər arasından püşkatma ilə müəyyən edilmiş 2 nəzarətçi (mövcud olduğu təqdirdə) üçün avtomobildə yer ayırın.
- ☐ Daşınan seçki qutusu vasitəsi ilə səsvermə saat 19:00-dan gec olmayaraq başa çatır, daşınan seçki qutusu saat 20:00-dan gec olmayaraq seçki məntəqəsinə qaytarılmalıdır.
- ☐ Daşınan seçki qutusu səsvermə binasına qaytarıldıqdan sonra komissiyanın katibinə daşınan seçki qutusunun siyahısında imzaların, istifadə olunmamış və/və ya korlanmış seçki bülletenlərinin sayının düzgünlüyünü yoxlamasını bildirin. Qeyri-dəqiqlik aşkar edildikdə, daşınan qutunun müşayiət edən komissiya üzvləri səbəbi göstərilməklə izahat yazmalıdırlar. Səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin sayının müəyyən edilməsi və səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun tərtib edilməsi məqsədilə izahatda göstərilən məlumatlar nəzərə alınır.
- ☐ İstifadə olunmamış seçki bülletenlərinin küncünü kəsin, korlanmış yazın və imzalayın. Komissiyanın katibi qeydlər kitabına daşınan seçki qutusunun siyahısında seçicilərin imzalarının sayını, istifadə olunmamış seçki bülletenlərinin sayını, habelə seçki qutusunun seçki məntəqəsinə qaytarılma vaxtını qeyd edir.

04
SƏSVERMƏDƏ/SEÇKİLƏRDƏ İŞTİRAK EDƏN SEÇİCİLƏRİN SAYINI (SEÇİCİLƏRİN FƏALLIĞI) NECƏ VƏ HANSI DÖVRİLİKLƏ QEYD EDƏK

- ☐ Səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin sayını (seçicilərin fəallığını) müəyyən etmək üçün, saat 10:00, 12:00, 15:00, 17:00-da qeydiyyatçılara bildirin ki, səsvermə prosesinə mane olmadan saat 10:00, 12:00, 15:00, 17:00 və 20:00-da, habelə funksiya müvəqqəti həvalə edildikde, seçicilərin siyahılarında olan seçici imzalarının sayını (onların yazdığı izahatlarda göstərilən məlumatlar nəzərə alınmaqla) və onlar tərəfindən verilmiş seçki bülletenlərinin sayı (sizə təhvil verilmiş korlanmış seçki bülletenlərin sayı daxil olmaqla) hesablamalıdırlar.
- ☐ Seçicilərin qeydiyyatçıları hesablanmış məlumatların düzgünlüyünü yoxlamaq üçün sizə məlumat verməlidirlər:

Verilmiş seçki bülletenlərinin sayından	—	Korlanmış seçki bülletenlərinin sayını	=	Seçicilərin imzalarının sayına

Məlumatlar arasında fərqlik aşkar edildikdə, seçicilərin qeydiyyatçısı dərhal izahat yazmalıdır. İzahda göstərilən məlumatlar səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin sayının müəyyən edilməsi və səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun tərtib edilməsi məqsədi ilə nəzərə alınır.

- ☐ Müvafiq dövr üzrə səsvermədə iştirak etmiş seçicilərin sayı barədə məlumatlar, o cümlədən saat 20:00-a olan gender bölgüsü planşet vasitəsilə MSK-ya bildirin.

Sxem N4 - səsverməde/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin sayı (fəaliyyəti) haqqında məlumatın MSK-na göndərilmə prosesinin təsviri.

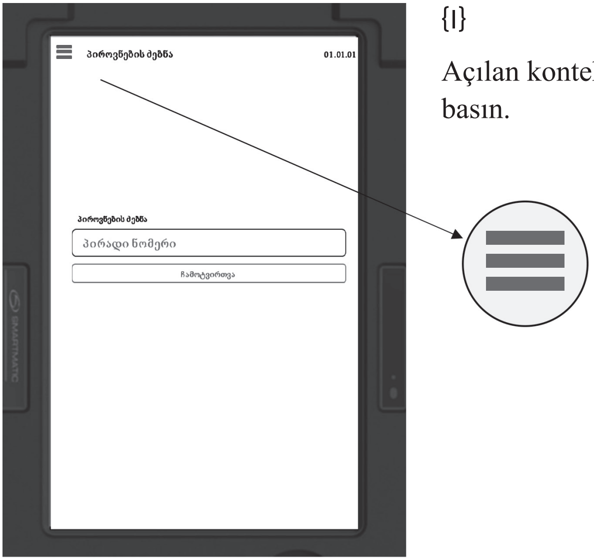

{I}

Açılan kontekst menyusuna basın.

{II}

Proqramın menyusunda “Fəaliyyət” düyməsini basın.

{III}

Aktiv sahədə müvafiq vaxt göstəricisini seçin.

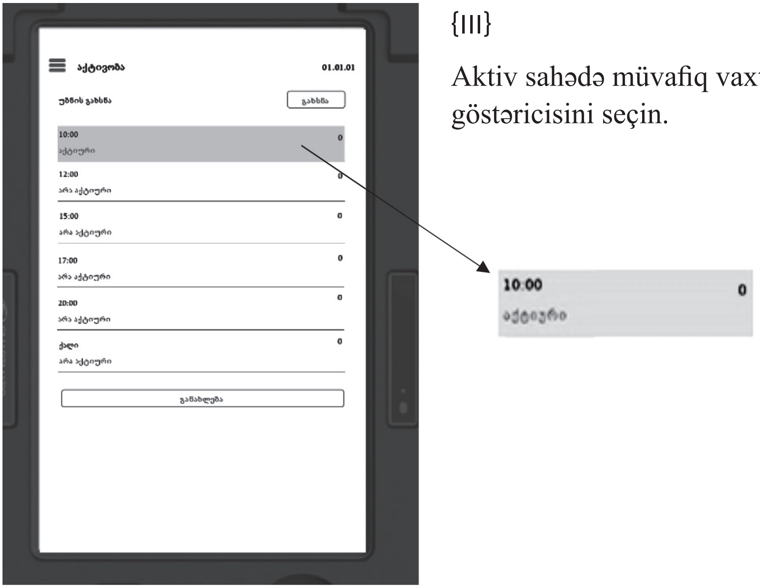

{IV}

Qrafada müvafiq dövr üçün müəyyən edilmiş səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin sayını daxil edin və "Göndər" düyməsini seçin.

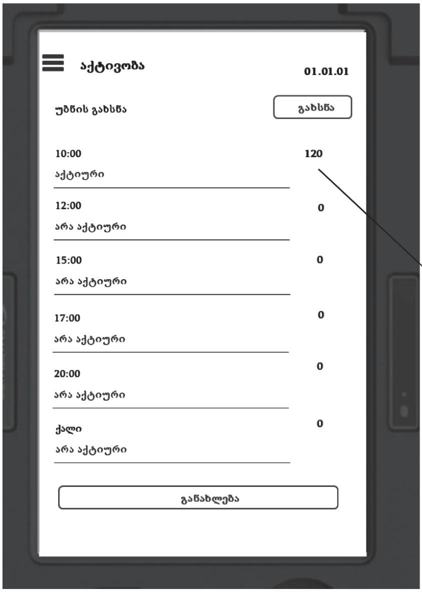

{V}

Göndərilən məlumatlar müvafiq dövr üçün fəaliyyət qrafasında əks etdirilir.

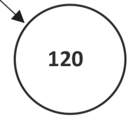

05
SƏSVERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİNİN YEKUN PROSESİNƏ NECƏ HAZIRLAŞAQ

Seçki məntəqəsinin bağlanmasından səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun hazırlanmasına qədər həyata keçiriləcək prosedurların mütəşəkkil şəkildə aparılması aşağıdakı əsas fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi ilə bağlıdır:

- ✓ seçki məntəqəsinin bağlanması;
- ✓ səslərin hesablanması proseduru üçün seçki məntəqəsinin təşkili;
- ✓ püşkatma ilə sayıcıların müəyyən edilməsi;
- ✓ müşahidəçilər tərəfindən müəyyən edilmiş nəzarətçilərin, seçki subyektlərinin nümayəndələrinin səslərin hesablanması prosesinə cəlb edilməsinin təmin edilməsi;
- ✓ əsas/daşınan seçki qutuları açılmazdan əvvəl müvafiq seçki sənədlərinin sayıcılar tərəfindən möhürlənməsi;
- ✓ əsas/daşınan seçki qutularının açılması;
- ✓ sayıcılar tərəfindən seçki bülletenlərinin çeşidlənməsi, sayılması və möhürlənməsi.

Seçki məntəqəsinin bağlanmasından səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun tərtib edilməsinə qədər həyata keçiriləcək prosedurlar üçün aşağıdakı ətraflı təsvir ilə rəhbərlik et.

Seçki məntəqəsinin bağlanmasından səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun tərtib edilməsinə qədər müddətdə həyata keçiriləcək əsas işlərin ətraflı

- ☐ Saat 20:00-da səsvermə proseduru başa çatır və seçki məntəqəsi bağlanır. Bu zaman növbədə duran seçicilər səs verə bilər. Komissiya üzvlərindən birinə növbədə duran seçicilərin adlarını və soyadlarını qeydə almasını və sizə bildirməsini tapşırın. Sonuncu seçici səsini verən kimi əsas qutunun yarığını möhürləyin və səsvermə başa çatmış elan edin.

- ☐ Komissiyanın katibinə səslərin hesablanması zamanı səsvermə binasında olan şəxslərin məlumatlarını qeydlər kitabının 26 və 27-ci səhifələrinə daxil etməsini bildirin.

  Səsvermə binası bağlandıqdan sonra səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxslərin istənilən vaxt səsvermə binasına daxil olmaq və çıxmaq hüququ vardır.

- ☐ Planşet ilə səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin yekun sayı, o cümlədən gender haqqında məlumatların MSK-ya göndərilməsini təmin edin.

  Səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin yekun sayı (fəaliyyəti) haqqında məlumatların MSK-ya göndərilmə prosesinin təsvirinə səh. 22 N5 sxemdə baxın.

Sxem N5 - səsvermədə/seçkilərdə iştirak edən seçicilərin yekun sayı (fəaliyyəti) haqqında məlumatın MSK-ya göndərilməsi prosesinin təsviri.

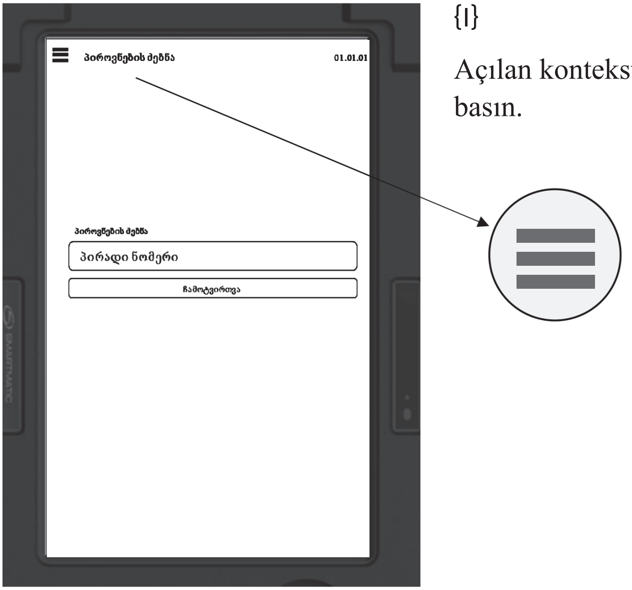

{I}

Açılan kontekst menyusuna basın.

{II}

Proqramın menyusunda “Fəaliyyət” düyməsini seçin.

{III}

Müvafiq vaxtın göstəricisi aktiv sahəni seçin.

{IV}

Səsvermədə/seçkidə iştirak edən seçicilərin ümumi sayını qrafaya daxil edin və “Göndər” düyməsini seçin.

Eyni şəkildə gender məlumatlarını daxil edin və göndərin.

{V}

Göndərilən məlumatlar müvafiq qrafiklərdə əks olunur.

- ☐ Səslərin hesablanması prosedurunu başlamaq məqsədilə dörd sayıcını seçmək üçün püşkatma keçirin.
- ☐ Püşkatma yolu ilə məntəqədə olan seçki subyektinin numayəndələrindən 2 nəfərdən çox olmayaraq, numayəndə seçin, bunlar sayıcılarla birlikdə həqiqi və/və ya batil seçki bulletenlərinin hesablanması prosesində iştirak edirlər.

  Seçki subyektlərinin nümayəndələri, onlar tərəfindən təyin edilmiş komissiyanın üzvləri püşkatma yolu ilə müəyyən edilmiş sayaçılardırlarsa püşkatmada iştirak etmirlər

- ☐ Əgər müşahidəçilər öz tərkiblərindən qarşılıqlı razlıq ilə seçki bülletenlərin hesablama prosesinin nəzarətçisi şəxsi seçə bilmədikdə müşahidəçilər arasında 2 nəzarətçi seçmək üçün püşkatma keçirin.
- ☐ Səslərin hesablanması üçün məntəqəni təşkil edin. Sayıcıların masasına aparın:
  - ☐ seçicilərin vahid siyahısını;
  - ☐ daşınan seçki qutularının siyahısını (əgər varsa);
  - ☐ xüsusi siyahını (əgər varsa);

- ☐ qeydiyyatçılarda olan istifadə olunmamış seçki bülletenlərini;
- ☐ korlanmış seçki bülletenlərini:
- ☐ əsas və daşınan seçki qutularını.

☐ Komissiyanın katibinə bildirin ayrı-ayrı paketlərə yerləşdirsin:

- ☐ seçicilərin vahid siyahısını;
- ☐ daşınan seçki qutusunun siyahısını (əgər varsa);
- ☐ xüsusi siyahını (əgər varsa);
- ☐ korlanmış seçki bülletenlərini;
- ☐ qeydiyyatçılarda mövcud olan istifadə olunmamış seçki bülletenlərini (paketə yerləşdirməzdən əvvəl komissiyanın katibi qeyd olunan seçki bülletenlərinin küncünü kəsir).

☐ Möhürlənmiş sənədlərin möhürlənmə zolağında sayıcılar ilə birlikdə imzalayın.

☐ Əvvəlcə daşınan seçki qutusunu açın. Komissiya üzvlərinin və səsvermə binasında olmaq hüququ olan şəxslərin iştirakı ilə daşınan seçki qutusunun möhürünün bütövlüyünü yoxlayın və onu açın.

Daşınan seçki qutusunun möhürünün bütövlüyünün pozulduğu aşkar edildikdə, lakin komissiya bunun qanunvericiliyin tələblərinin pozulmasına səbəb olmadığını hesab edərsə, komissiyanın sərəncamına əsasən səsvermə nəticələrinin yekun proseduru davam edir (qeyd olunan fakt barədə dərhal dairə seçki komissiyasına məlumat verin). Əks halda seçki qutusu möhürləyin və məntəqə seçki komissiyasının sərəncamı ilə birlikdə dərhal dairə seçki komissiyasına təhvil verin.

☐ Daşınan seçki qutusunda nəzarət vərəqi aşkar edilmədikdə və ya nəzarət vərəqələri arasında fərq aşkar edildikdə, bütün xüsusi zərfləri və seçki bülletenlərini paketləyərək “batil” yazın. Sənədlər seçki məntəqəsində səsvermə və səslərin hesablanması prosedurları başa çatdıqdan sonra yuxarı dairə seçki komissiyasına təhvil verin.

☐ Əgər pozuntusu aşkar edilmədikdə, sayıcılara müvəqqəti olaraq xüsusi zərfləri daşınan seçki qutusuna qaytarmalarını göstəriş verin.

☐ Əsas seçki qutusunu açın. Komissiya üzvlərinin və səsvermə binasın-

da olmaq hüququ olan şəxslərin iştirakı ilə əsas seçki qutularının möhürlərinin bütövlüyünü yoxlayın və onu açın.

- ☐ Seçki qutusunun möhürünün bütövlüyünün pozulduğu aşkar edildikdə, lakin komissiya bunun qanunvericiliyin tələblərinin pozulmasına səbəb olmadığını hesab edərsə, komissiyanın sərəncamına əsasən səsvermə nəticələrinin yekun proseduru davam edir (qeyd olunan fakt barədə dərhal dairə seçki komissiyasına məlumat verilir). Əks halda seçki qutusu möhürlənir və məntəqə seçki komissiyasının sərəncamı ilə birlikdə yuxarı dərhal dairə seçki komissiyasına təhvil verilir.
- ☐ Nəzarət vərəqələri arasında fərq aşkar edildikdə yaxud əsas seçki qutusunda nəzarət vərəqi aşkar olunmadıqda, bütün xüsusi zərflər və seçki bülletenləri paketləyin və möhürləyin, müvafiq protokol tərtib edin və dərhal dairə seçki komissiyasına təhvil verin.
- ☐ Seçki bülletenlərinin hesablanması prosesini başlamazdan əvvəl \ nəzarət vərəqələrini möhürləyin. Möhürlənmiş paketlərin üzərində seçki məntəqəsinin adını, nömrəsini, sənədlərin növünü qeyd edin və imzalayın.
- ☐ Sayıcılara əsas və daşınan seçki qutularından çıxarılan xüsusi zərfləri qarışdırmaq və bülletenlərin çeşidlənməsi/sayılması prosesinə başlamaq barədə göstəriş verin.
- ☐ Seçki bülletenlərinin çeşidlənməsi başa çatdıqdan sonra birlikdə şübhəli hesab edilən seçki bülletenlərin həqiqiliyinə dair məsələni müzakirə edin və səsverməklə qərar verin. Qərar səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Səslər bərabər olduqda sizin səsiniz həlledici sayılır. Həqiqi hesab edilən seçki bülletenini həqiqi seçki bülletenləri dəstəsinə (seçki subyektinə verilmiş səsə görə), lakin batil hesab edilmiş seçki bülletenini isə batil hesab edilmiş seçki bülletenləri dəstəsinə qoyun.
- ☐ Seçki bülletenlərini çeşidlədikdən sonra sayıcılara aşağıdakıları saymağı tapşırın: batil hesab edilən seçki bülletenlərini; hər bir seçki subyekti üçün verilən səsləri.
- ☐ Hər bir seçki subyektinin aldığı səslərin və batil seçki bülletenləri sayını elan edin. Komissiyanın katibi ilə birlikdə məlumatların düzgünlüyünü yoxlayın.

Əgər seçki subyektləri tərəfindən alınmış səslərin və batil seçki bül-

letenlərin cəmi səsvermədə iştirak edən seçicilərin sayından çox olarsa, məlumatların yenidən hesablanması üçün sayçılara göstəriş verin.

- Seçki bülletenləri hesablandıqdan sonra sayıcılara aşağıda göstərilənləri ayrı-ayrı paketlərə möhürləməyi tapşırın:
  - batil sayılmış seçki bülletenlərini;
  - başqa seçki məntəqəsi üçün nəzərdə tutulmuş batil seçki bülletenlərini (mövcud olduğu halda). Başqa seçki məntəqəsi üçün nəzərdə tutulmuş batil seçki bülletenlərinin sayı yalnız qeydlər kitabında qeyd olunur;
  - seçki subyektlərinə məxsus seçki bülletenlərinin dəstəsi.
- Möhürlənmiş paketləri sayıcılarla birlikdə imzalayın.

06
SƏSVERMƏNİN NƏTİCƏLƏRİNİN YEKUN PROTOKOLU İLƏ BAĞLI NƏYİ NƏZƏRƏ ALMALIYIQ

Seçki məntəqəsində səsvermənin nəticələri Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada tərtib edilmiş məntəqə seçki komissiyasının səsvermənin nəticələrinin yekun protokolu ilə təsdiq edilir.

- ☐ Komissiyanın katibi sizinlə razılaşaraq səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunu doldurur. Komissiyanın bütün üzvləri səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunu imzalamağa və bununla da seçki məntəqəsində olduqlarını təsdiq etməyə borcludurlar. Məntəqə seçki komissiyası tərəfindən tərtib edilmiş səsvermənin nəticələrini yekunlaşdıran protokol, məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin əksəriyyəti tərəfindən imzalandıqda hüquqi qüvvəyə malikdir.

  Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun tərtibi ilə bağlı ətraflı tənzimləmə üçün məntəqə seçki komissiyası üzvlərinin dərslik təlimatının 44-47-ci səhifəsində "Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun tərtibi" yarımbölməsinə baxın.

- ☐ Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun fotosurətini planşetdən istifadə edərək dərhal MSK-ya göndərin.

  Yekun protokolun fotosurəti ilə birlikdə, səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun düzəliş protokolunun, fərqli fikir sənədini, komissiya katibinin/komissiya üzvlərinin izahatlarının - belə sənədlər olduqda, fotosurətini MSK-ya göndərin.

Sxem N6 - yekun protokolun fotosurətinin MSK-ya göndərilməsi prosesinin mərhələlərinin təsviri

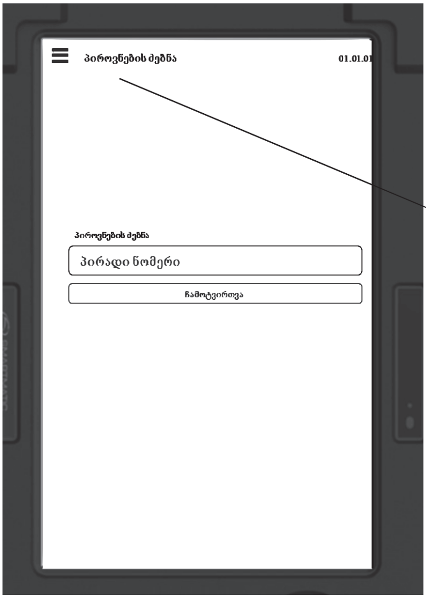

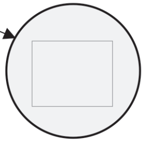

{I}

Açılan kontekst menyusuna basın.

{II}

Proqramın menyusunda “Protokol” düyməsini seçin.

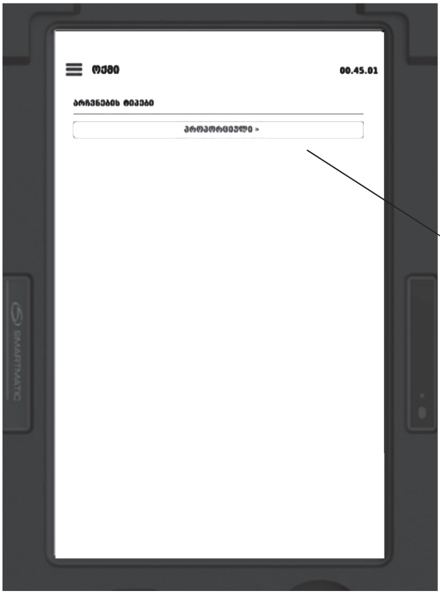

{III}

Yekun protokolun növünü seçin - “Proporsional” düyməsini

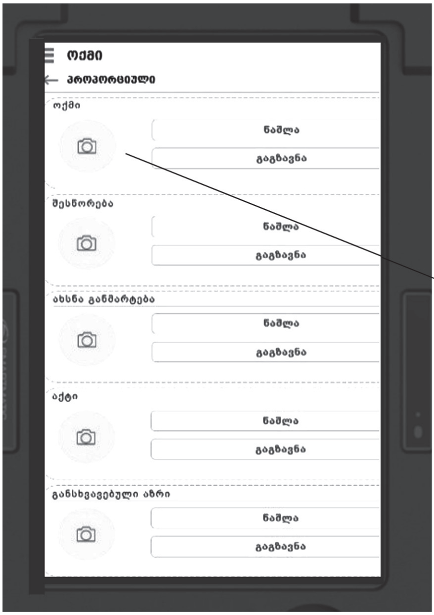

{IV}

Protokolun foto surətini çəkmək üçün fotoaparatı əks etdirən düyməni seçin.

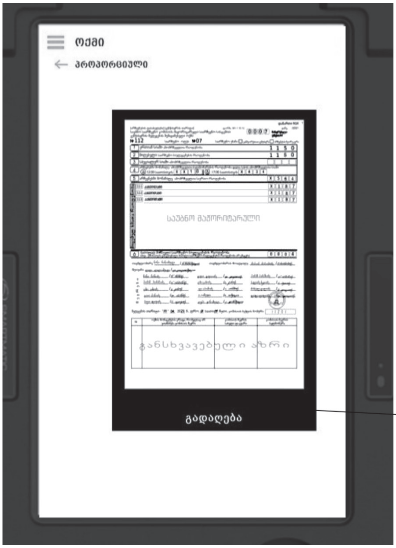

{V}

Yekun protokol planşetin foto-kamera obyektivində tam görünməlidir. “Çəkmək” düyməsini seçin.

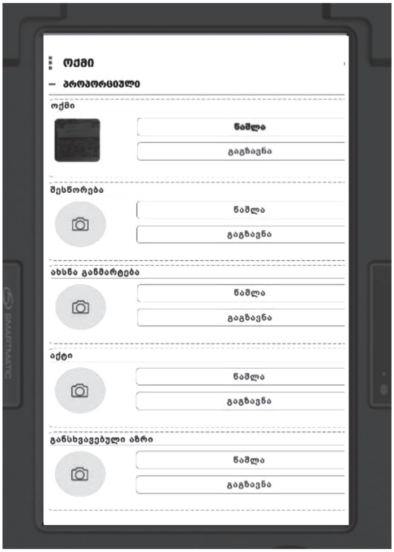

{VI}

Yekun protokolun fotosurətini göndərmək üçün “Göndər” düyməsini seçin.

Əgər seçki məntəqəsində:

- ✓ Planşetdə texniki xəta aşkar edildikdə (məntəqə seçki komissiyasının səsvermə nəticələrinin yekun protokolunun göndərildiyi MSK-nın tətbiqində problem yaranıb) və xətanı düzəltmək mümkün olmadıqda, elektron idarəetmə sisteminə səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun yüklənməsini dairə seçki komissiyası ona, digər seçki sənədləri ilə birlikdə yekun protokolunu verdikdən sonra təmin edir

- ✓ Seçki məntəqəsində kəsilməz mobil rabitə və internet bağlantısı olmadıqda, bu halda səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun surəti səsvermə binasının xarici perimetrindən MSK-ya göndərilə bilər, yaxud elektron idarəetmə sisteminə səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun yüklənməsini dairə seçki komissiyası ona, digər seçki sənədləri ilə birlikdə yekun protokolunu verdikdən sonra təmin edir.

- ☐ Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun təsdiq edilmiş fotosurətini səsvermə binasında ictimai məlumat üçün asın.

- ☐ Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolunun və düzəliş protokolunun (əgər varsa) fotosurətləri verilərkən (tələb olunduqda) komissiyanın katibi ilə birlikdə imzalayın və komissiyanın xüsusi möhürü ilə təsdiq edin.

- ☐ Səsvermənin nəticələrinin yekun protokolu/dəyişiklik protokolu ilə bağlı komissiya üzvlərinin izahatları (əgər varsa) tələb edildikdən 2 gün müddətində dairə seçki komissiyası tərəfindən tələbat əsasında verilir.

- ☐ Bütün prosedurları yerinə yetirdikdən sonra komissiyanın katibi ilə birlikdə qeydiyyat jurnalını və qeydlər kitabını bağlayın, imzalarla və məntəqə seçki komissiyasının xüsusi möhürü ilə təsdiq edin.

- ☐ Dairə seçki komissiyasına seçki sənədlərini və inventarı təhvil vermək üçün qeydlər kitabını və onunla birlikdə ərizələr/şikayətləri (əgər varsa) möhürləyin;

- ☐ Qeydlər kitabının möhürlənmiş paketini komissiyanın katibi ilə birlikdə imzalayın.

- ☐ Komissiyanın xüsusi möhürünü möhürləyin. Komissiyanın xüsusi möhürünün möhürlənmiş paketini komissiyanın bütün iştirak edən üzvü imzalayır.